

בארה של תורה

פשוט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יול"ע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות (רח' הי"ש 12) לאור חזונו ומשנתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 055-2537170

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

©

גליון 761 אייר תשפ"ב שנה טז

לע"נ המנוח יחיאל אוהיון ז"ל ע"י חבריו במוסדות "דרכי תורה"

מתאמנים באמונה!

"הגיע הזמן שתתחילו לעשות כף בחיים. אבל מהו הכיף?..."

ג. נמצא ש"אם בחוקותי תלכו" לא נמדד רק בשאלה האם למדנו תורה והאם קיימנו מצוות, אלא גם ובעיקר איך למדנו תורה ואיך עשינו את מצוות ה', והאם אנו חשים ומרגישים שהתורה היא הדבר היקר והטעים ביותר עלי אדמות, ושאינן שדבר משמח ומתוק יותר מדף גמרא ומעסק המצוות. תורה לא לומדים כי צריך ללמוד, בדיוק כמו שדבר טעים לא אוכלים כי צריך לאכול. תורה זה כיף, תורה זו הנאה, תורה זה הדבר הכי טעים שיש. "טעמו וראו כי טוב ה'!". אנחנו יכולים לנאום ולדרוש ולהרצות לבנים ולתלמידים כמה חשוב ללמוד תורה, אך כל עוד שלא הטעמנו להם טעם אמיתי של לימוד תורה וסוגיא בגמרא כיצד הם יימשכו אחריה?

הרב יחיאל פליסקין מספר בספרו "שתולים בבית ה'" (עמ' 35) את הסיפור הבא: "נכחתי פעם בשיחה שמסר משגיח בישיבה למתמודדים, וכך אמר לתלמידים: "הגיע הזמן שתפסיקו לחפש את הכיף בחיים ותתחילו לעשות רצון ה'. לא צריך שיהיה כיף, צריך לעשות את רצון ה'!". לאחר השיחה ניגשתי אליו ושאלתי אותו האם לא היה עדיף לומר לתלמידים כך: "הגיע הזמן שתתחילו לעשות כף בחיים. אבל מהו הכיף? ללמוד תורה ולעבוד את ה'!". והוא השיב לי "מה שמחפשים גישמאק וטעם בלימוד זה דבר מודרני. פעם היו לומדים כי צריך ללמוד". והוסיף, "אני כמעט אף פעם לא נהנה מהלימוד ובכל זאת אני לומד...".

חושבני שכל מילה מיותרת. אם אדם זה העיד בעצמו שהוא כמעט ולא נהנה מהלימוד, כיצד יוכל להמחיש לתלמידיו מהו טעמה של תורה. ולענייננו למדנו שהקו המנחה צריך להיות לא רק כמה הלימוד חשוב אלא כמה כדאי וכיף וטוב ללמוד.

"הדיבור ראוי להיות מרנין לב ומשמח להמשיך לב נעורים בעבותות אהבה"

ד. הדברים נכונים גם בדורות קודמים, אך על אחת כמה וכמה בדורנו. וכפי שכותב הרב פליסקין: "והנה בדורות הקודמים היו האנשים חזקים יותר, ולכן גם אלו שסבלו מבעיית חוסר טעם ברוחניות 'סחבו את העגלה בכח' ולא עלה על דעתם לעזוב את הדרך משום כך. אבל בדורנו כאשר הנהנתנות והזמינות גוברים והולכים זה פשוט לא הולך! אדם שאינו מוצא טעם ברוחניות ולא ניחן בעופי חזק כמעט אוטומטית מתחיל לחפש טעם בתאוות העולם הזה וסופו שפורש לגמרי ומצטרף לקבוצות השוליים רח"ל".

מפאת כן חשוב שהאווירה בבית תהיה שמחה וחיובית וחמה ומעודדת ותומכת, ולא אוירה מלחיצה ותובענית. לא זו דרכה של תורה. וכמו שהעידו בניו של מרן שר התורה זצ"ל שעם כל

פרשת בחוקותי

"אסור, אסור אסור! אוי אוי אוי, למה אסור? אוי ווי, כי הכל אסור!!!"

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם" (כו, ג)

קוואיק נכפדיק! הלכות האבא אלטט הפניכס הס"ד
קוויס אדמא על אחד היסודות הכפויים אהצמה החינך
הידיק, אק סככה הדקייס אלה אהציל אפילו עזי אחד או
עדה אתה אהדג לתת אהיה אסיי גודה אה' על כך אצמת

מעשה באדם שנכנס באמצע התפילה לאוצר הספרים בבית המדרש שבו התפלל, הוא נדהם לראות ילדים שעומדים סביב סטנדרים כשספרים פתוחים לפניהם, והם עושים תנועות של לימוד בידיהם ואומרים בניגון "אסור, אסור אסור! אסור!! אוי אוי אוי, למה אסור? אוי ווי, כי הכל אסור!! ווי ווי ווי...", וכך חזרו שוב ושוב על המילה "אסור" בניגון ובהטעמה. אותו אדם נחרד ממה שראו עיניו, ובצדק, הוריהם של ילדים אלו לא השכילו לחנכם לנעימות ולמתיקות שבתורה, ולכן כל מה שהם ספגו מהחינוך שקיבלו הוא את המילה אסור. מה יצא מחינוך כזה? לא הרבה... אדם לא יכול לצמוח ולהתפתח אם שמים דגש בחינוכו רק על מה שאסור ולא על הטעם והמתיקות שבדברים.

ב. יש יסוד נפלא המובא בספר יערות דבש. שהנה הן בפרשת בחוקותי והן בפרשת כי תבוא נאמרו קללות קשות ונוראות, אך חז"ל במסכת מגילה (לא, ב) מלמדים אותנו שהקללות שבפרשתנו נאמרו מפי הקב"ה, לעומת אלו שבפרשת כי תבוא שנאמרו מפי משה רבינו.

ולכאורה מהו פשר החילוק בין קללות אלו לאלו? וביאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ שהקללות בפרשת כי תבוא נובעות מחמת אי קיום מצוות התורה, אך בפרשתנו מדובר במצב שישראל קיימו את כל המצוות אלא שלא הרגישו בהם טעם וליבם לא היה שמח במצוות, והיו חוקי התורה בעיניהם כדבר מר ותפל וכעול ומשא. ועל זה באה התוכחה שבפרשתנו, "ואם בחוקותי תמאסו", שקיימו התורה בלב נמאס ובלי שמחה אלא בעול ובטורח.

ולכן הקללות שבכי תבוא נאמרו על ידי משה, כי גם בשר ודם יכול להעיד על אי קיום המצוות, אך הקללות שבפרשתנו שבאו בגין מאיסת הלב במצוות, הרי שזהו דבר שרק חוקר כליות ולב יכול להעיד עליו, ולכן נאמרו מפי השי"ת.

ומן הקללות נלמד על הברכות. כי אם הקללות באו בעוון שלא הרגישו את מתיקות התורה ולא שמחו במצוותיה, הרי שהברכות המוזכרות בפרשה יבואו על ראשו של מי שמקיים את המצוות ולומד את התורה מתוך חשק ומתוך שמחת הלב.

יחיא בן דוד דרף ז"ל
ימימה בת חיים כבתי ע"ה

ויקטוריה בת טובה בן זקן ע"ה
יוסף בן יעקב חוסי צברי ז"ל
שאול בן בוליסה הררי ז"ל

שרה בת מלכה חברוני ע"ה
סעדה בת זוהרה יאיר ע"ה
חיים בן חנה ושלוש מחרבי ז"ל

"המלמד היה בהלם מוחלט והשתתק. האם המשיכה ואמרה "בעוד שנים אחדות כשהם יגיעו לגיל שלוש עשרה, אנו נקרא להם ונשאל אותם כפי שמחייבת ההלכה לשאול במצב כזה: "ילדי היקרים, האם אתם רוצים להיות יהודים או לא?".

"דע לך שאני כל כך מפחדת מהיום הזה, כי זכותם המלאה לבחור להיות גוים ולעזוב את היהדות. ולכן אני עושה הכל, אבל הכל, כדי שהמצוות, השבת, התפילות, וכל דבר הקשור ליהדות, יהיה הכי כיף בעולם והכי נעים ואהוב. אני לא מסוגלת לחשוב על כך שהם ישיבו "מה אני לא באמת יהודי? אני יכול להיות גוי? למה לא אמרתם לי מקודם, אני בורח מכאן, מכל ההרגשה של הסבל והקושי במצוות. בשביל מה אני צריך את כל הצעקות בשלחן שבת? מה לי ולחץ של יום ששי לפני שבת? למה לי לחיות עם כל ההערות, שאומרים לי להתפלל, ושמצדדים אותי?".

"אני כל כך מפחדת שהם ירגישו כך. ולכן אני משתדלת בכל כוחי שיהיה להם טוב בשולחן שבת. שהם ייהנו מהתפילות. שירגישו שלימוד תורה זה הדבר הכי שווה בעולם. וכשאני מתרגזת ורוצה לבעוט עליהם אני עוצרת את עצמי ונזכרת שעוד מעט יגיע היום הנורא שבו יבחרו האם להיות גוים או יהודים. לכן אני עושה הכל כדי שירגישו שלהיות יהודי זה הכי הכי".

הרב יואל ראטה שפירסם את הסיפור המדהים אמר: "מעשה נורא זה הפעים אותי ונתן לי לימוד ענק לחיים של כולנו. ריבוננו של עולם, למה רק גיורת צריכה לחשוב כך? הרי כל אבא ואמא יהודים צריכים לחשוב כך!!! נכון, אף בית דין לא ישאל את ילדינו האם הם רוצים להיות יהודים, אך יש אנשים אחרים שעלולים לאתגר ולשאול אותם על יהדותם ודתיותם. ומי הם? החבר הלא כל כך טוב, השכן שאינו חי בדרך התורה, הם עלולים לשאול את הילד "מה לך להישאר דתי, בוא תעשה חיים". והילד שומע וצריך להחליט בלבנו מה יהא עתידו".

"אנו לא יודעים מה הילד יענה ומה יחליט. לצערנו אנו רואים שלמעשה ילדים רבים נשרו מן הדרך. ולכן עלינו כהורים לעשות הכל כדי שהילד ידבק בדת ובחיי תורה ומצוות. תפקידנו לגרום לו שלא להתפתות. עלינו להעביר לו את היהדות במתיקות, ללמד אותו את התורה והמצוות בלי לחץ, בלי עציבים, בלי מריבות. כי אם הילד מרגיש ששלחן שבת הוא מסדר צבאי שבו אסור לדבר, ויש בו רק צעקות ומריבות, ואם לא לומדים ומתפללים כראוי מקבלים עונשים מאד מצערים, אז יתכן שהוא יחשוב פעמיים ויותר האם כדאי לו להישאר דתי...".

"ילד לא עוזב את הדרך פתאום. השאלה התבשלה במוחו מזה זמן. וברגע שיוכל לבחור אחרת, הוא יעשה זאת. אין לאף אחד הבטחה שלילד שלו זה לא יקרה חרף כל המאמצים וההשתדלויות, אך מה שמוטל עלינו כהורים לעשות נעשה".

אלו דברים נכונים ונפלאים. דורנו זקוק לחוס ולאהבה יותר מכל דור אחר. ילד שלא יקבל חוס עידוד ופרגון בבית יחפש זאת במחוזות אחרים, על הברזלים, וגרוע מכך...

עלינו להתבונן כיצד נראים החיים בביתנו. האם יש מדי לחץ או שהבית נעים וכיף לחיות בו. האם אנו יודעים להעצים כל ילד בחוזקות שלו ובדברים החיוביים שה' נטע בו או ח"ו להיפך. יש ילדים חכמים מאד שגדלו בבית מלחץ וקוצני ולא יצא מהם הרבה. וישנם כאלה שלא היו בעלי כישרון מיוחד אך הוריהם ידעו כיצד להשפיע ולהכניס את אהבת התורה והמצוות בלבם והם צמחו ונהפכו לתלמידי חכמים. זה לא פשוט ולא קל בכלל, אך זוהי שליחותנו ומשימתנו בעולם הזה, והלוואי שנזכה למלא אותה בשלימות ב"ה.

"חובותיו" הלימודיים של אביהם הגדול מעולם לא היתה מסביבו אורה של לחץ, אלא להיפך, רק שמחה נחת ושלווה.

ה. צא ולמד מדברי החזון איש במכתב למחנך: "להיזהר שלא שפיעו דבריהם לנטייה כי דרך התורה כבידה וגודרת בפני תענוגי החיים. ולכן מן הראוי למעט את הדיבור בחובות התורה. אך הדיבור ראוי להיות מרנין לב ומשמח ונוטה אל הנעימות ורגשי החיים כראוי, להמשיך לב נעורים בעבותות אהבה, ולב רצוי ושמח נקל לנהל באורח חיים למשכיל. וחלילה לגרום עצבת רוח שהוא היסוד של היצר להתעות את האדם מן המסילה" (גנוים וש"ת חזון איש ח"ג סי' טו').

אלו דברים גדולים כותב כאן החזון איש. כדאי לחקוק את דבריו על לוח ליבנו. כשאתה רוצה להמשיך את לב הנערים לתורה עליך לדבר חיובי ולהמשיך ליבם בעבותות של אהבה. עליך לרומם את התלמיד ולהטעים בפיו מצוף התורה, וכך יימשך הוא אחריה מעצמו ויתגדל ויתקדש בה.

"צריך המורה להמתיק להם שידיעו שקיום מצוה הוא יקר מכל תענוגות העולם"

ו. בשו"ת אגרות משה (יו"ד ג, עא) מופיעה תשובה מרתקת של הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל שכותרתה "הנהגת מורה בישיבה", ובין היתר כותב שם הרב את הדברים החשובים דלהלן: "הנני בזה לבאר איזה עיקרים שעל מורה ילדי ישראל בישיבה לדעת. צריך המורה להמתיק להם שידיעו שקיום מצוה הוא יקר מכל תענוגות העולם. שמלימוד כזה בדברים נעימים להראות החילוק שבין אלו המתאווים לענייני עולם הזה לאלו המשתוקקים לתורה ועבודת ה', עד שיכנס בליבם שיהיו בני תורה, היינו שהשקפתם על חיי העולם ורצונם ותאוותם יהיו בענייני תורה ומצוות ולא יהיה להם שום נסיון כלל. וזה צריך כל מורה להשריש בלבם ונפש התלמידים אמונה אמיתית ואהבה ומתיקות לתורה ומצותיה".

"ילדי היקרים, האם אתם רוצים להיות יהודים או לא?"

ז. המשפיע הרב יואל ראטה סיפר מעשה מדהים שהגיע לאזניו ממנהל תלמוד תורה בארה"ב. "בתלמוד תורה שלנו יש הרבה ילדים טובים, אך מעל כולם יש שני אחים בולטים במיוחד, שאין אדם שלא מתפעל מהם. הם אצילי המידות ויראי שמים, לומדים תורה בחשק רב, ומשמשים כסמל ודוגמה לבני עליה אמיתיים".

"המלמד הסתקרן מאד לדעת כיצד מגדלים ילדים כאלה. הוא אמנם ידע סוד שאיש לא ידע, והוא שהאמא של אותם תלמידים היא גיורת. אך דוקא בגלל זה גדלה בעיניו הפליאה כיצד הצליחה לחנך את בניה לתורה ומידות ויראת שמים בצורה מפליאה שלא מצויה במשפחות הכי טובות. הוא החליט לשאול את האם. ובאחת ההזדמנויות כשהגיעה לתלמוד תורה הוא שאל אותה על פשר הדבר".

"האמא השתתקה לרגע, ואז גילתה לו סוד כמוס שהדהים והפתיע אותו. "אני אמנם גיורת כבר כמה שנים, אך שני ילדיי שלומדים אצלך הם עדיין גוים גמורים... הם נולדו כשהייתי גויה, והבאתי אותם איתי אל חיי היהדות".

מתאמנים באמונה!

ב"ה נפתח שיעור "מוסר אמונה ובטחון" עם הרב ראובן גולן.

מדי יום רביעי 20:00 ב"דרכי תורה".

יחד נצעד בשבילי ספר "חובות הלכות", בשילוב עובדות וסיפורים על דמויות הוד שצלחו משברים אתגרים והתמודדויות, ונאיר את החיים באור חדש של אמונה.

שיעור גמרא מסכת ברכות - 14:15
שיעור בהל' ספירת העומר - 16:00
שיעור בפרקי אבות - 16:30
"אבות ובנים" - 17:00
מנחה מנין ב' (קרבנות) - 18:00
שיעור סגולת "זרע שמשון" - 20:00
צאת השבת - 20:07
ערבית מוצ"ש - 20:20
רבינו תם - 21:01
דף היומי הרב גלעד גרפי - 21:00
לוויין- הרב המקדים - 21:30
שיעורו של מרן הראש"ל - 22:00

זמני התפילות ב"דרכי תורה"
שבת קודש פרשת בחוקותי
פרקי אבות פרק ד'

מנין פלג המנחה (קרבנות) - 18:00
מנחה ערב שבת (קרבנות) - 19:10
הדלקת נרות - 19:15
שחרית מנין נץ (קרבנות) - 4:45
שחרית מנין מרכזי (קרבנות) - 8:00
מנחה מנין א' (קרבנות) - 13:30
תהלים לבנות - 14:15
תהלים לבנים - 16:30